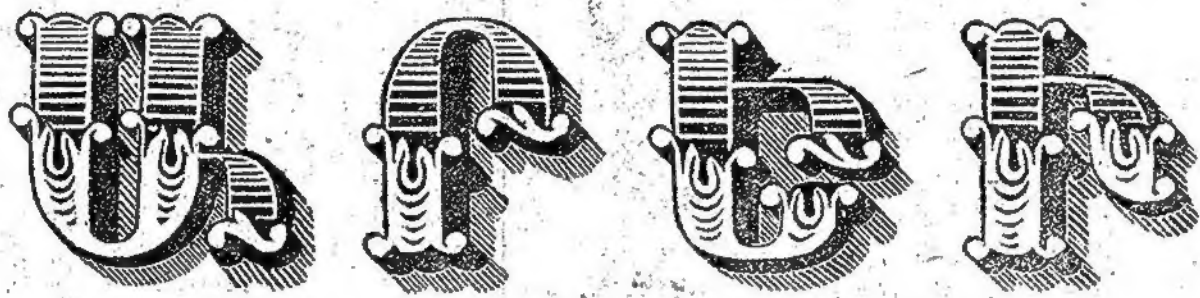

ՀԱՏԸ 5 ՄԻԼԻԵՄ

ԲԱԺԱՆՈՒՆ

Տարեկան վեցամսեայ

ԵԳԻՊՏՈՍ . . . 7. 80 40
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ԺՐ. 20 10

ԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՀԵՐՈՒ ՕՐԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՇԱԲԱԹԸ ԵՐԵԲ ԱՆԳԱՍ

ԽՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՆԻ ՏՆՕՐԷՆԻՈՒԻՆ

Շաբա Ապրիլ Տարեկան, Թիւ 16
ԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՀԵՐՈՒ

ՀԱՍԻԷ

Journal ARAV

B. P. N 600

Alexandrie, EGYPT

ՀԱՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ ԶԵՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԶԵՆ ԳԵՐԵՎԱՐՁՈՒՄԸ

ՏՆՕՐԷՆԻՈՒՄԸ ԿԱԶՄԱՆ ԹԵՔԷՄԱՆ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ՄԵՐ ՀԱՅ ՊՈՅ-ՄԲԱՌՈՒԹՅՆԵՐԸ

Մենք չկայ այլևս որ ուրա-
նայ իրական օգտակարութիւնը այն
բացօգեայ խաղերուն և այն ամէն
կարգի մարդանքներուն զորս գե-
ւաճառ պատանիները կը կատարեն
Պոյ.Սքաութներու ընկերակցութեան
մի մէջ:

Այս մարմինը, զոր ստեղծած է
անգլիացի զօրավար Պատըն. Բաուէլ,
ոչ միայն կը ձգտի մեր երիտա-
սարդներուն ֆիզիքական զարգա-
ցումին օգնելու, այլև անոնց կու-
տայ անձնական նախաձեռնութեան
ուրիշ մը որ շատ օգտակար է կեան-
քի մէջ, և միեւնոյն ատեն զանոնք
կը վարժեցնէ բաւական խիստ կար-
գապահութեան մը որ, ինչպէս ա-
մենք գիտենք, շատ անհրաժեշտ
բան մըն է Հայերուն համար:

Պոյ.Սքաութները, հագած թե-
թե համազգեստ մը որ զինուորնե-
րու համազգեստին կը նմանի, և
ենթակարգ կանոններու որոնք ի-
րենց կարգ մը կողմերով զինուո-
րական կեանքը կը յիշեցնեն, կըր-
նան նոյն խիստ քաղաքներու մէջ
բացօգեայ կենցաղ մը վարել որ
կը զարգացնէ իրենց մարմինը և
առողջութիւնը կուտայ իրենց մը-
քին միաժամանակ իրենց հայրենի
թիւով հաճելի և օգտակար ժա-
մանքներ:

Անոնք կը վարժուին գործնա-
կանապէս ճանաչելու ծաղիկները,
ծառերն ու կենդանիները, վաղե-
լու, լատտ մը կամ հիւզակ մը շի-
նելու, հետք մը գտնելու և անոր
հետեւելու, ցերեկ կամ գիշեր ա-
տեն իրենց սեղանները դնելու,
զօրքը կերակուր եփելու, վրաններ
հաստատելու, վերադարձնելու դար-
ժանելու, հրդեհներ մարելու ևն:

Բայց մանաւանդ, Պոյ.Սքաութ-
ները կը սորվեն յարգել կարգապահ
հովիտներ և ունենալ եղբայրակցու-
թեան, միութեան և համերաշխու-
թեան այն ոգին որ ազգի մը ուժը
կը կազմէ: Անոնք պարտական են
միտ պատուով օրէնքներուն համա-
ձայն գործելու:

Եւ անոնք հանգիստաւորապէս եւ
դուռ կուտան թէ կեանքի ամէն պա-
րագաններուն մէջ այսպէս պիտի շար-
ժին:

Ես չեմ ճանչնար ասկէ աւելի
օգտակար և միեւնոյն ատեն հա-
ճելի հաստատութիւն մը մեր պա-
տանիներուն համար:

Զկայ ընտանիքի հայր մը, չկայ
խնամուտ մայր մը որ մտահոգ չըլ-
լայ թէ իր որդին ո՞ւր պիտի ան-
ցընէ իր հինգ-շարթի և կերակի օր-
ուան յետ-միջօրէնները: Որքան վը-
տանդներ կը չրկապատեն մեր տը-
ղաքը, որքան մեզի հոգ կը պատ-
ճառէ անոնց բարոյական դաստիա-
րակութիւնը:

Արդ, Զօրավար Պատըն-Բաուէլ
մէկ անգամէն լուծած է խնդիրը:
Միշտ արթուն պահելով Պոյ.Սքա-
ութներու միտքը զիրենք հետա-
քըրող մարդանքներով, զանոնք
կը հեռացնէ շարիքէն, կը կազմէ
և կը զօրացնէ զանոնք՝ նոյնհետեւ
հայրենիքին համար օգտակար ըն-
ծալելով: Անոնք շուտով կը նշմա-
րեն թէ գործունեայ կեանքին, գո-
յութեան մեզի պարտադրած կուրծի
մէջ, բաւական չէ միայն անհա-
տական ճիգը, պէտք է գործի մը
ամբողջութիւնը ընդգրկող յա-
կադիմ մը, յա-
կարգապահութիւն
նոնք յօժար
թեամբ կը
պէտով
վրէժ և
պէտքն ունի մեր ազգը...

Հազիւ տարի մը կայ որ մէկ
քանի երիտասարդներ դադարաւ
ունեցան, անգլիացի, ֆրանսացի,
լոտտ, իտալացի և յունացի օրինա-
կին վրայ, Հայ Պոյ.Սքաութներ
կազմուիւ Կահիրէի մէջ:

Ո՛չ սկիզբի դժուարութիւնները,
ո՛չ կազմակերպական ու մանա-
ւանդ նիւթականի արգելքները
կասեցուցին այս դադարաւ յղա-
ցողներուն յամառ բարի-կամեցո-
ղութիւնը: Անոնք արժանի են ճանչ-
ցուելու, և ես պիտի չթերանում
ուրիշ մօտաւոր աթիւով մը իրենց
անունները մեր հայրենակիցներուն
երախտագիտութեանը ներկայացը-
նելու:

Սակայն և այնպէս, գործը շատ
նախնական կերպով մը կազմակեր-
պուած է՝ օրպէսզի կարենար ընա-
կանն եղանակաւ մեծնալ ու տա-
րածուիլ: Մեր երիտասարդները շուտ
հասկցան ատիկա:

Այն ատեն դիմեցին քանի մը
անձանց որոնք կը հետաքրքրուին
մեր նոր սերունդով: Մեր Պատ-
րիարքարանը, միշտ առաջին կար-
գին վրայ, սիրով նուիրեց իր ա-
ջակցութիւնը:

Իրարու քով բերուեցան բոլոր
բարեյօժար տրամադրութիւնները և
մշակուեցաւ լուրջ կազմակերպու-
թեան ծրագիր մը՝ որ այս օրերս ա-
ւարտեցաւ և իր լրման յանդեպաւ:

Հետեւաբար, այժմ գոյութիւն
ունի Հայկական Պոյ.Սքաութներու
քաղաքային ընկերութիւն մը (société
civile), իր հիմնական կանոնա-
գրով, որ օրէնքի համաձայն կազ-
մուած և ներկայացուած է իշխա-
նութեանց:

Այս ընկերութիւնը կը կառա-
վարուի և կը յանձնաձուլի Տնօրէն
Ժողովով մը որ մեր գաղութին

պատուաւոր անձնաւորութիւններէն
կը բաղկանայ:

Պէտք է տեսնել թէ ինչպէ՞ս մեր
պատանիները, որոնք քանի մը ամ-
սէ ի վեր հրահանգուած են արդէն,
կը շարժին. ու կը դառնան՝ բարդ-
քայլարշտներու և հակարշտնե-
րու մէջ: Ասիկա լաւ նկղենաւորու-
թիւն մըն է հարկաւ, բայց տարա-
կոյս չկայ որ ասկէ շատ աւելիին
կ'սպասենք:

Այո՛, բայց... խնդիրը այն է՝
որ հազիւ երէկ ծնած և այսօր կազ-
մակերպուած՝ ընկերութիւնը ազ-
քատ է դեռ: Անիկա կը կարօտի
մեր նիւթական օժանդակութեանը:
Պէտք ունի դրամի՝ առանց որուն
այնքան բարեգէտ պայմաններով
սկսած այս հաստատութիւնն ալ պի-
տի կենար ու քայքայուէր:

Թէ ինչու թոյլ կուտամ
մօ ուղղելու մեր

սարձ շաբու, ու՛ր տայ
այս ընկերակցութեան անոր ան-
դամ գրուելով:

Ընկերութիւնը սենի՛

Գործօն անդամներ՝ որոնք իրենք
Պոյ.Սքաութներն են, և Օժանդակ
անդամներ որոնք ընկերակցութեան
նպատակին շահագործուող բոլոր
անձերն են:

Այս օժանդակ անդամները կ'ա՛մ
Ընկերակիցներ են որոնք ամսական
5 դր. կը վճարեն, կ'ամ նուիրա-
տուներ որ ամիսը 10 դր. կ'ա՛մ ա-
ւելի կը վճարեն, և կ'ա՛մ Մշակու-
անդամներ որոնք մէկ անգամէն
առնաւանդ 20 սկիւի նուէր մը ըրած
են: Բնականաբար, այս բոլոր ան-
դամները կը մասնակցին ընկերու-
թեան ընդհ. Ժողովին:

Ահաւասիկ այն երդումը զոր
կ'ընեն Պոյ.Սքաութները.

«Կ'երդումս Աստուծոյ եւ պատուոյս
վրայ՝ թէ ամէն առիթի մէջ պիտի
վարուիմ իբեւ իր պարտականու-
թեանը գիտակից, ուղղութիւն եւ ազ-
նի մարդ մը:

«Թէ պիտի սիրեմ Հայրենիքս եւ
հաւատարմութիւն պիտի օժտուիմ անոր.
«Թէ պիտի հնազանդիմ Պոյ-
Սքաութներու Կանոնագրին»:

Ուրիշ մօտաւոր յօդուածով մը
աւելի մանրամասն տեղեկութիւն-
ներ պիտի տամ Պոյ.Սքաութներու
ներկայ կազմակերպութեան և կա-
նոնագրին մասին:

Առ այժմ ձե՛զի է որ կը դիմեմ,
հայ մայրեր և հայեր: Առանց
ձեզի, ընկերակցութիւնը բան մը
չի կրնար ընել: Յանձնեցէ՛ք ձեր
տղաքը՝ կատարելալ ապահովու-
թեամբ, անոնք ձեզի պիտի դառ-
նան աւելի աշխու, աւելի ուժով-
ցած և աւելի սիրալիր:

ԽՈՐԱՐՈՎ ԶՈՀՐԱՅ

ԳՈՒԻ ԿԵՆՇՈՒՄ Է՛

Դուք ասում էք, թէ հասարակու-
թիւնն աւ հասարակ աւելացում է ձեր
հարստութեան չափը, թէ դուք չունե՛ք
այնքան, որքան կարծում են մարդիկ:
Դուք շատ անգամ կ'ողորդուիք ար-
ցունքներ էք թափում, թէ ձեր գործերը
վատ են ընթանում, թէ անպիտան յա-
նէք էք կրում, թէ պատերազմը քայ-
քայել է ձեզ հայրն հայրն:

Հաւատացում եմ ձեզ, որ ձեր լաւ-
կամութեամբ ոչ ոքի չէք կարող խա-
բել: Ձեր հարստութիւններն ասպարէզի
վրա են ցերեկվայ լուսով լուսաւորված:
Եւ այնքան նրա՛նք բարձր են աղաղա-
կում իրանք մասին բանկերում, անե-
րում, քորաներում, նոյն խի փողոց-
ներում, որ երբեք ձեր սուս հեղեղան-
ները չեն կարող խաղցնել նրա՛նք ձայնը:
Խօսք չունեմ, մարդիկ կարող են
մի քիչ սխալվել կամ աւելացնել կամ
պակսեցնել ձեր ունեցած չափը, բայց
թէ իւրաքանչիւրը շատ լաւ գիտէ ձեր
հարստութեան մօտաւոր քանակը, այդ
հեռ յայտնի է:

Գնե՛ք թափում և կուրծք ծեծում:
Սթիւն չէ՛ք հասկանում և զգում, որ դու
ձեզ աւելի է նսեմացնում:

Դուք մի փոքր հպարտութիւն ունե-
ցէ՛ք, ասացէ՛ք անկողն. «Ունեմք, բայց
չենք ուզում տալ: Կամ աւելի ճիշդ
ասացէ՛ք. «Կը կամենայինք տալ և թե-
թեալներ մեր խնդր, բայց չենք կա-
րողանում»: Իսկ մենք գիտենք, թէ ին-
չո՛ւ չէք կարողանում: Զէք կարողանում,
որովհետեւ սակին, այդ սքանչելի հրա-
շագործը բարի մարդկանց ձեռքում և
սոսկալի շարքերով շարերի ձեռքում,
այնպէս ամուր է շաղկապվել ձեր հոգի-
ներին հետ և այնպէս սերտ ձուլվել ձեր
արեւն և միտ հետ, որ առանց հոգեկան
անասելի վշախ և առանց մարմնաւոր ան-
հուն տանջանքի չէք կարող բաժանվել
նրանից: Եւ ամեն մի կտոր սակի ձեզ-
նից պոկողը ձեր մարմնի մի մասն է պո-
կում:

Խնդրե՛ք, Հաւատացէ՛ք, որ դուք
խղճալի միջոցներ եք, որոնց հարկա-
ւոր է արմատական բռնկութիւն...

Յետոյ, ճնշո՛ւ համար էք սուս
դատարաններ հարում: Օրինակ, ինչո՞ւ
համար էք շարունակ աղաղակում. «Ձեռք
տալիս, որովհետեւ չենք հաւատում ոչ
ձեզ և ոչ ձեր ձեռնարկած գործերին»:

Ենթադրե՛ք մի րոպէ, որ ձեր հա-
մոզմունքն է, որ թոյլ չէ տալիս ձեզ,
օրինակ, խոշոր նուիրատուութիւններ
անել հայկական դատի կամ հայ կամա-
ւորների օգտին: Բայց ո՞ր դա՞վախում
թանձր հաւատում էք: Դիմե՛ք, թէ թը-
ուստներն ինչ անհուն բազմութիւն է
ձեզից օգնութիւն հայցում, ինչո՞ւ կոնէ
նրանց չէք օգնում: Արդե՛ք վեհափառ
Հայրապետին էլ չէք հաւատում, նրա
դառն արցունքներին, և ոչ օտարազգի
բարձրադիր անձանց, որոնց մարդա-
սիրական օրինակն անգամ չի յափտա-
կում ձեզ:

Բայց ոչ, դուք կեղծում էք...
(Մօակ) Ե՛րվԱՆԶԱԴԷ

ԱՅՈՒՄԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՐՁԱՆԸ

Թեոդոսիայէն կը հաղորդեն թէ ար-
ձանագործ ի. Գինքլուրդ և Թեոդոսիոյ
Բաղադային Խորհուրդը համաձայնած են
Այվաղլուսի արձանը կանգնեցնելու
ծովին եզրերը, կայսրնին մօտ Հիմ-
քին կառուցման աշխատութիւնները ար-
դէն սկսած են: Արձանը կը ձուլուի սը-
րօնդէ, Բեդիոկաթի մէջ: Արձանին բա-
ղումը հաւանօրէն տեղի կ'ունենայ դաւ
տարուան աշնան:

ԻՐԵՐ ՈՒ ԲԱՌԵՐ

ՀՈՂԻ ԲԱՐԻ

Էլմիածին. տեսարանը Արարատեան
պատմական դաշտն է:

Ձիւղոր ու հետեւակ չորս դուռ
հայ կամաղիները, վարդանի հրա-
մանատարութեամբ, կանգնած են չարք
շարք, դէմքերնին դէպի Մայր Տաճարը՝
որ ծնկադուռ խանդավառաւով մը նա-
լել կը թուի իրենց:

Հրացանները դարձաբաժնած են աւե-
տարեր յամիկներով ու կանաններով,
Եւսոյ նշանակ:

Հայ դրօշակներ, փառքի անհամբեր,
կը բարձրեն օդին մէջ. Թեւաբախում
է ասիկա թռչունին որ մերձ է սլանա-
լու. անոնցմէ մին ապիտակադրեալ քա-
հանայ մը բարձրացուցած է վեր. Ղեւ-
ւոնդ է արդեւք իր անուրը:

Տաճարին դանդերը որ կը դօղան-
ցեն, շիթերի հնչուն մը ունին այսօր:
Մոլանաւալ ժողովուրդը, յուզմունքն
հեռապառ, եկած խոռուած, փարած,
զպչաւ է իր քաջերուն՝ զորս կ'ողողէ
հայ դաշտերուն ծաղկաբոլբոլ. ասերն
ինկած ցօղեր կան անոնց վրայ: Դո՛ւ
ները որ կ'որոտան՝ ճայթիւնն ունին
այն առաջին բառերուն զօրս «Մեծ Հաւ-
քը», մեր ցեղը, կ'արտաբերէ անա իր
կորսուած լեզուն վերադառնելով յան-
կարծ:

Գարնան հնշտալի ու ջինջ օր մը
է. բարի արեւը իր սփիւ համբարներուն
խողովանքը կը պտտցնէ հայ սուրինե-
րուն վրայ, որոց շուրջը՝ մերձաւոր Ա-
նիէն, Բաղրամունի վերջին պարսպա-
ներու հողիները կը թռչախին աներեւոյթ
թիթեռնիկներու պէս: Ու մօտիկ հորի-
զոնէն երկնակապար Արարատը բարձրա-
յուն կը դիտէ յանկն իր քաջերուն լե-
զեները՝ զոր դարերէ ի վեր չէր տեսնե-
րա՛ն:

Հայորդիները դէպի մեծ անձնաթիւ
դիմելէ առաջ՝ եկեր են իրենց Հոգեւոր
Տիրոջ օրհնութիւնն առնելու. այն լե-
զուով խի, որով տառնեկները դար ա-
ռաջ վարդապետը՝ պատարագը լսեցին
մայիսի աղուոր առաւօտ մը:

Խմբապետները ծնրադիր կը համբու-
րեն իշման Սեղանը: Արարողութիւնը
սկսած է: Կամարներն ու ժողովուրդը
կ'ընեն հիմա աղօթքներ որոց մէջ մեր
Հայատանը կը հնծկուայ հեղին:

Աստուծոյ ու Հայրենիքին ողջա-
գութումն է աւս վարդապետներու շուրջա-
նակիր, կը խնկարկին աշխատողները՝ որ
ա՛յ վառօգ պիտի շնչեն միայն:

Վերադառնէ միայնակներուն մեծ
տղաքը կը յառաջանայ տալիս, խորհրդ-
դանդէ ու յամբարայն, շարականներ
երգելով. անոնց ետին՝ պատկառազու-
այեկաւ դէմք մը անո՛ւ, որուն վրայ
սալքերը յօժ «Երեւոտար» են դեռ, դե-
րեկրային ոյժով մը: — Հայոց վեհա-
փառն է, շուրջաւտ առաջ, վերաբ ի գլուխ
որուն վրայ աղամանիցայ իմալը փայլն
ունի աստղի մը որ աչքին ճակատագիրը
ցոյց պիտի տայ:

Խմբապետները մօտեցան, հերթով,
Ս. Լուսաւորչի Գահակալին աջը համբու-
րելու:

Երգեցողութիւնը լուծ են այլևս:
Հայոց քահանայապետը՝ զբաց երկնքի
տակ, Աստուծոյ առաջ աղօթում է: Ա-
ւարտեց աղօթքը: Պիտի խօսի հայրապե-
տ, բայց պահել մը նա լուս և իմայ
դեռ: Ժողովուրդը, նուիրական դողով
մը տրոփուն, սեւեռած է դէպի... Ասու-
ղը: Հովապետը խղից արա լուրթիւնը
ու կ'ըսէ. «Բանի ու Բանի մարդաբնու-
րեան սանձաքից անցի են, եւ անձնայ

այսինքն է թէ վերին-նորիցս 12
պարհերու վեկ վաճառ աստիճան է

Imp. Economique, Alex.

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

Մասնաճիւղ Ազգաբնակչութիւն — 9 Գրանք փոզոց

100